

Offentlig høring af restaureringsprojekt efter vandløbsloven: Genslyngning af Århus Å ved Ingerslev Mølle

Aarhus og Skanderborg Kommuner offentliggør forslag til et restaureringsprojekt om genslyngning af Århus Å ved Ingerslev Mølle. Projektet omhandler genslyngning af en ca. 364 m lang strækning af Århus Å.

Projektet har til formål at forbedre åens fysiske forhold, hvorved der forventes væsentligt forbedre vilkår for åens flora og fauna. Projektet forventes herved at bidrage til at opnå Vandområdeplanernes mål om god økologisk tilstand i Århus Å.

Projektet berører følgende matrikler:

7i, 7h, 7o Tiset By, Tiset (beliggende i Århus Kommune)

19a Ingerslev By, Tiset (beliggende i Århus Kommune)

1e Blegind By, Blegind (beliggende i Skanderborg Kommune)

Høring af restaureringsprojekt

Projektet offentliggøres i 8 uger i henhold til bestemmelserne i kapitel 7 i bekendtgørelse om vandløbsregulering og -restaurering m.v. (BEK nr 834 af 27/06/2016).

Projektet offentliggøres i 8 uger på Skanderborg Kommunes hjemmeside her: [Aktuelle høringer og afgørelser](#) fra den 19. juni 2025.

Bemærkninger eller indsigelser mod projektet skal sendes til overfladevand@skanderborg.dk senest den 14. august 2025.

Beskrivelse af projektet

Projektet omfatter en 364 meter lang strækning af Århus Å i åens nuværende station ca. 2.953-3.317 m. Projektet omhandler genslyngning af den omhandlede vandløbsstrækning, så den fremover får en længde på ca. 530 meter.

Det offentliggjorte projekt er en del af et større projekt om restaurering af en række delstrækninger af Århus Å fra Aldrup Mølle og frem til Aarhus Syd Motorvejen. Den konkrete strækning af Århus Å (vandområde ID 1.7.b-0025-040) er i Vandområdeplanerne 2015-2021 udpeget til indsatser om genslyngning, udlægning af

Dato

19. juni 2025

Sagsnr.: 09.00.07-G01-1-22

Din reference

Tomas Jensen

Tlf.: 87947771

Telefontider

Man – ons: 09.00 – 13.00

Tor: 13.00 – 17.00

Fre: 09.00 – 13.00

Åbningstider

Man – ons: 10.00 – 13.00

Tor: 10.00 – 17.00

Fre: 10.00 – 13.00

Plan, Teknik og Miljø

Miljøbeskyttelse

Skanderborg Fælled 1

8660 Skanderborg

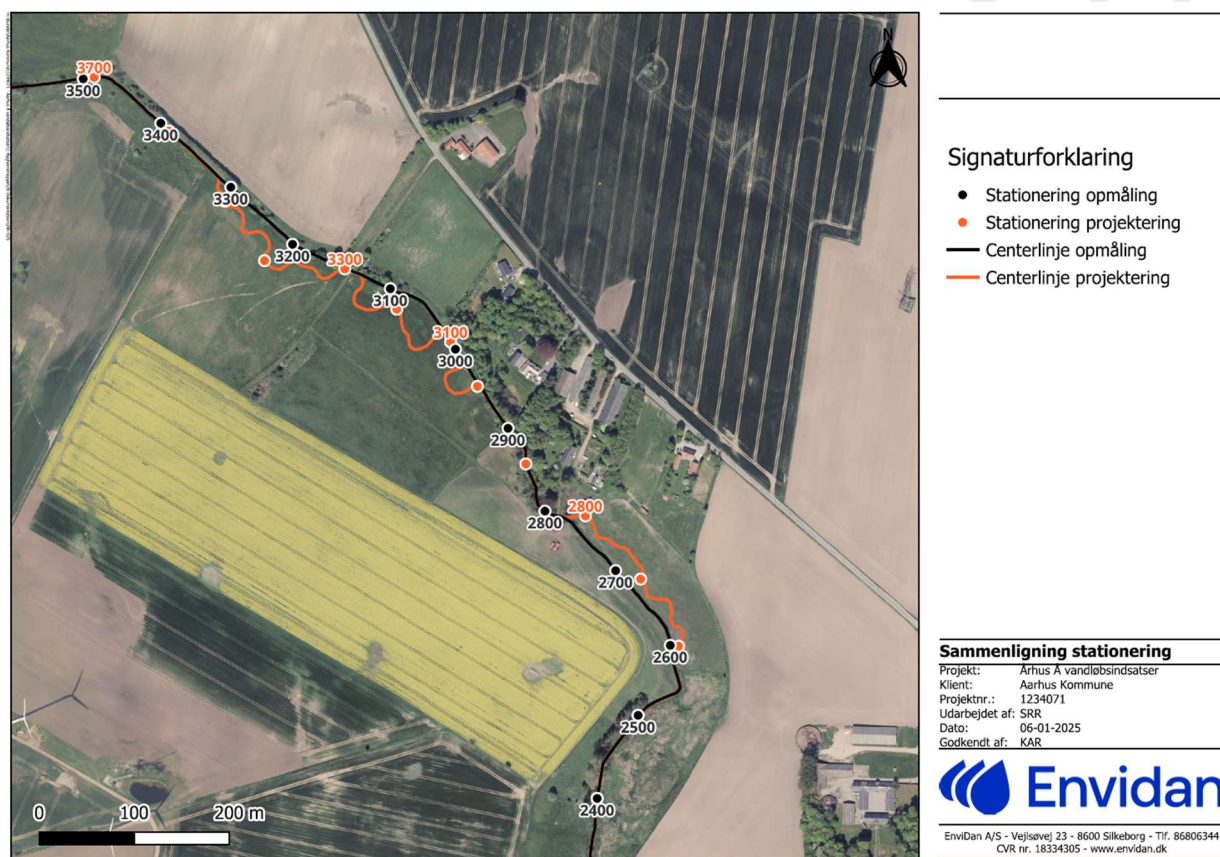
www.skanderborg.dk

groft materiale, hævnning af vandløbsbunden og etablering af træer. Indsatserne har til formål at forbedre vandløbets fysiske forhold til gavn for vandløbets flora og fauna, for derigennem at bidrage til at indfri Vandområdeplanernes mål om god økologisk tilstand. Det aktuelle projekt er en del af udmøntningen af disse indsatser.

Plan, Teknik og Miljø har den 30. maj 2024 udsendt et samlet projektforslag om restaurering af Århus Å i 8 ugers offentlig høring. Høringen omfattede en række strækninger af Århus Å, inklusiv den konkrete 364 m lange strækning af Århus Å, som indgår i den aktuelle høring. I den første høring fra 30. maj 2024 var der planer om udlægning af groft materiale i form af sten og grus på den konkrete strækning af Århus Å. Siden udsendelse af offentlig høring af det første projektforslag har der vist sig en mulighed for at genslynge den omhandlede vandløbsstrækning. Den aktuelle høring omhandler således projektforslaget om genslyngning af Århus Å's station 2.953-3.317 meter. Efter høringsperioden forventes der at blive udarbejdet én samlet tilladelse for de to offentliggjorte projektforslag.

Nuværende forhold

Århus Å er et offentligt vandløb, der afvander til Aarhus Bugt. Projektet berører vandløbets nuværende station 2.953-3.317 meter, som ses på Figur 1. Projektstrækningen fremstår reguleret og med en gennemsnitlig bundbredde på ca. 2-3 m og ca. 4,5 ‰ fald. Vandløbet har generelt fast bund bestående af finkornet substrat, og der er kun ganske begrænset forekomst af variationsskabende elementer i form af grus, større skjulesten og dødt ved.

Figur 1. Oversigtskort hvor vandløbets nuværende (centerlinje opmåling) og projekterede forløb (centerlinje projektering) angives. Se figur for signaturforklaring.

Projektforslag

Projektet omhandler genslyngning af den omhandlede strækning af Århus Å, så den får en samlet længde på ca. 530 meter. Det nye forløb startes i kote 45,90 m og slutter i kote 44,27 m, og der er således ca. 3,1 ‰ fald på strækningen. Projektstrækningens fremtidige forløb og dimensioner fremgår af hhv. Figur 1 og Tabel 1. Bemærk at der forskel i stationering og bundkote ved starten af projektstrækningen. Dette skyldes, at det i det tidligere offentliggjorte

projektforslag af 30. maj 2024 er planlagt at genslynge en strækning af Århus Å opstrøms den aktuelle projektstrækning. Genslyngningen medfører, at den opstrøms projektstrækning bliver længere, hvorved den projekterede stationering forskydes tilsvarende. Ved afgørelse om tilladelse til det samlede projekt, vil vandløbets fremtidige dimensioner og stationering blive præsenteret i en samlet skikkelsestabel.

Tabel 1. Oversigt over nuværende og fremtidig stationering og dimensioner for projektstrækningen af Århus Å.

Nuværende station (m)	Projekteret station (m)	Nuværende bundkote (m DVR90)	Projekteret bundkote (m DVR90)	Bundbredde (m)	Anlæg
2.953	2.997	45,80	45,90	2	1:3
2.983	3.073	45,68	45,79	2	1:3
3.024	3.111	44,78	45,60	2	1:3
3.132	3.281	44,63	45,04	2	1:3
3.317	3527	43,97	44,27	2	1:3

Det nye forløb er projekteret med en gennemsnitlig bundbredde på 2 m og brinker med anlæg 1:3. Forløbet anlægges dog med dybde- og breddevariation, så der opnås et fysisk varieret vandløb.

Der etableres ca. 5-6 gydestryg af 15-20 m længde og ca. 4 m bundbredde. Strygene etableres ved udlægning af gydegrus i hele vandløbets bredde i et ca. 30 cm tykt lag. Den konkrete placering af strygene fastlægges under anlægsarbejdet, men de vil så vidt muligt blive placeret på lige strækninger af åen. Derudover udlægges der flere mindre partier af gydegrus, så der opnås en høj grad af vekslen i vandløbets substratforhold. Der anvendes gydegrus med følgende sammensætning:

80 % 16-32 mm
15 % 32-64mm
5 % 128-256 mm

Der forventes at skulle anvendes i alt ca. 160 m³ gydegrus.

Der udlægges desuden større variationsskabende skjulesten (250-1000 mm) på strækningen. Der forventes at skulle anvendes ca. 15 m³ skjulesten. Endelig udlægges dødt ved i form af rod-knolde, større træstammer og trækroner.

Overskudsjord fra udgravningen af det nye vandløb benyttes til opfyldning af det eksisterende forløb. Der genereres således ikke overskudsjord som følge af projektet.

I forbindelse med genslyngningen kan det være nødvendigt at foretage stensikring af særligt udsatte ydersving. Eventuel stensikring foretages med håndsten (Ø 128-256 mm). Behovet for stensikring vurderes under anlægsarbejdet.

Etablering af ny overkørsel

I vandløbets nuværende station 3.139 m findes en eksisterende bro af ældre dato, som ikke kan genanvendes i forbindelse med genslyngningen. Derfor anlægges en ny overkørsel bestående af en 8 m lang oval stålørstunnel (HCPA-24, 2,37 m bred og 1,83 m høj) i vandløbets projekterede station 3.289-3.297 m. Rørbunden etableres 30 cm under den projekterede vandløbsbund, hvorefter der opbygges en fast vandløbsbund bestående af gydegrus eller lignende stenmateriale gennem røret. Vandløbsbunden ved broindløbet anlægges i kote 45,00 m DVR90. Vandløbets bund og brinker omkring ind- og udløb til tunnelrøret stensikres med

håndsten (ø 128-256 mm) for at beskytte mod erosion. Jordopbygning omkring tunnelrøret gøres efter producentens anvisninger, så der sikres den nødvendige bæreevne for røret.

Tidsplan

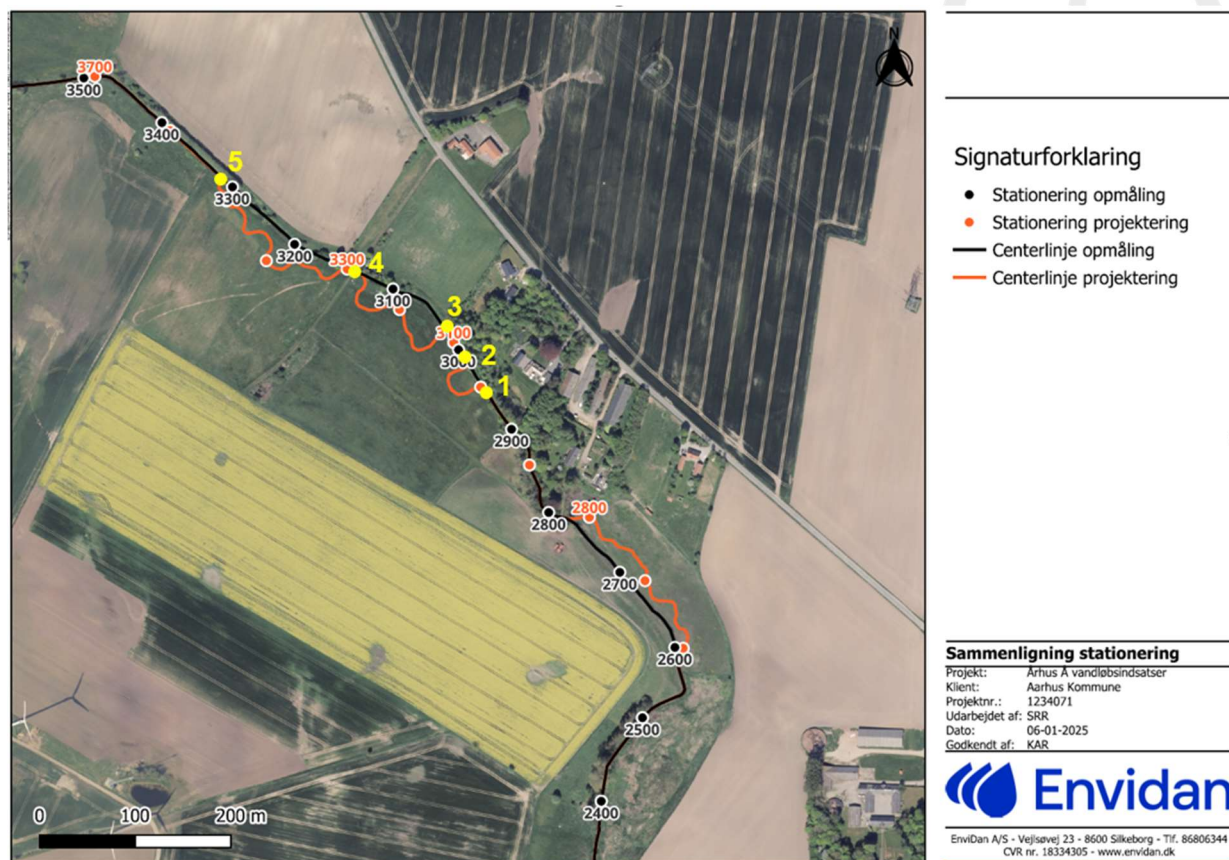
Projektet forventes udført i sensommeren 2025, når myndighedsbehandlingen er afsluttet.

Kommunens bemærkninger til restaureringsprojektet

Afvandingsmæssige forhold

Med projektet genslynges og hæves den konkrete strækning af Århus Å, hvilket kan medføre ændrede afvandingsforhold i projektområdet. Det nuværende og projekterede forløb af Århus Å har forskellige længder, og det er derfor ikke muligt at lave samplots af vandspejlsberegninger til belysning af projektets afvandingsmæssige konsekvenser.

De afvandingsmæssige ændringer, der følger af projektet, er i stedet belyst ved sammenligning af beregnede vandspejle i udvalgte punkter, hvor der ikke er forskel mellem vandløbets nuværende og projekterede placering. De udvalgte punkters placering fremgår af Figur 2. I Tabel **Fejl! Ingen tekst med den anførte typografi i dokumentet.** 2. Angivelse af beregnede vandspejle for udvalgte vandløbsstationer for de nuværende forhold (regulativmæssige dimensioner) og de projekterede forhold. Vandspejlskoter angives i DVR90. angives punkternes nuværende og fremtidige stationering samt beregnede vandspejle for de nuværende og projekterede forhold ved en vintermedianmaksimumafstrømning. De nuværende vandspejlskoter er beregnet med udgangspunkt i vandløbets regulativmæssige dimensioner, som repræsenterer den afvandingsmæssige situation, som kommunen er forpligtet til at overholde.

Figur 2. Oversigtskort med angivelse af vandløbsstationer, hvor der foretages sammenligning mellem nuværende og fremtidige vandspejlskoter. Se tabel 2 for angivelse af koter for de enkelte punkter.

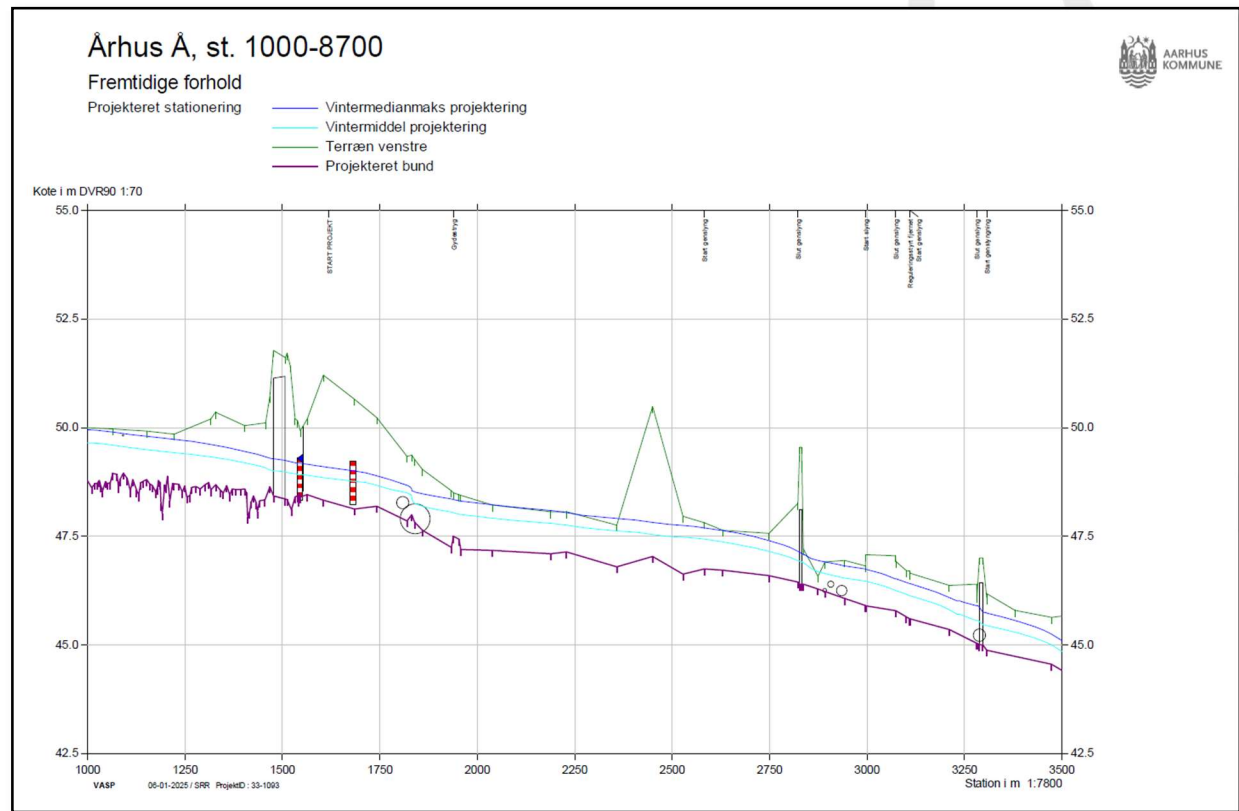
Tabel **Fejl! Ingen tekst med den anførte typografi i dokumentet.**2. Angivelse af beregnede vandspejle for udvalgte vandløbsstationer for de nuværende forhold (regulativmæssige dimensioner) og de projekterede forhold. Vandspejlskoter angives i DVR90.

Punkt	Nuværende forhold		projekterede forhold	
	station	vandspejl vintermedi- anmaksimum	station	vandspejl vintermedian- maksimum
1	2952	46,56	2996	46,64
2	2984	46,42	3075	46,51
3	3020	46,27	3111	46,37
4	3139	45,75	3289	45,68
5	3318	44,98	3530	44,95

Det fremgår af tabellen, at der generelt beregnes lidt højere vandspejle for de projekterede forhold end for de nuværende forhold. Den største forskel ses for punkt 3, hvor der beregnes 10 cm højere vandstand for de projekterede forhold. Det vurderes på den baggrund, at projektet kun vil medføre ganske begrænsede ændringer i projektområdets afvandingsmæssige forhold.

Der er foretaget vandspejlsberegninger med udgangspunkt i vandløbets projekterede dimensioner og karakteristiske afstrømninger svarende til henholdsvis vintermiddel og vintermedianmaksimum. Resultatet af beregningerne fremgår af længdeprofilet på figur 3. Her ses det, at det projekterede forløb har den fornødne kapacitet til at aflede en vandføring svarende til vintermedianmaksimum uden at give anledning til oversvømmelser af de vandløbsnære arealer.

Dermed vurderes det samlet set, at projektet ikke medfører væsentligt ændrede afvandingsforhold i projektområdet, ligesom at projektet ikke vurderes at påvirke afvandingen af højereliggende ejendomme.

Figur 3. Længdeprofil over de projekterede forhold for Århus Å samt beregnede vandspejle for hhv. vintermiddel- og vintermedianmaksimumafstrømninger. Se signaturforklaring i figuren.

Regulativ for Århus Å

Den konkrete strækning af Århus Å er klassificeret som offentligt vandløb, og er omfattet af regulativet for Århus Å (godkendt juni 2023). Regulativet fastsætter en teoretisk skikkelse for vandløbet, som Århus og Skanderborg Kommuner som vandløbsmyndigheder er forpligtede til at overholde. Vandløbets faktiske skikkelse kan være anderledes end den teoretiske skikkelse, men vandløbets faktiske skikkelse skal have en vandføringsevne svarende minimum til den teoretiske skikkelse.

Den teoretiske skikkelse for den konkrete strækning af Århus Å (nuværende station 2952-3318) fremgår af tabel 3. Der ændres ikke på vandløbets teoretiske skikkelse, udover at faldet ændres som følge af genslyngningen, der gør vandløbet længere. De opdaterede faldforhold indarbejdes i regulativet ved næste regulativrevision.

Tabel 3. Teoretisk skikkelse for Århus Å (Århus Å regulativ, 2023).

Station [m]	Bundkote [m]	Anlæg	Bundbredde [m]	Fald [%]	Bemærkning
0	49,71	*	*	*	Udløb fra Stilling-Solbjerg Sø
			2,0	0,6	
1.477	48,85		*	*	Bund af broindløb, Blegindvej
				2,4	
1.833	48,00			*	
			2,2	4,0	
1.958	47,50			*	
				1,0	
2.445	47,02		*	*	
				0,8	
2.783	46,76			*	Bund af broindløb, Ingerslev Mølle Bro
				5,9	
3.145	44,61			*	Ved udløb under bro
				2,9	
3.480	43,63			*	
				2,6	
4.097	42,03		1,5	*	
				1,0	

Vandområdeplanerne

Den omhandlede strækning af Århus Å (vandområde ID 1.7.b-0025-040) er målsat til god økologisk tilstand i Vandområdeplanerne 2021-2027. Den aktuelle tilstand er dårlig økologisk tilstand, hvor tilstanden er god for smådyr, dårlig for fisk og ukendt for makrofyter og bundlevende alger. Derudover er der ikke-god økologisk tilstand for nationalt specifikke stoffer. Vandløbets miljømål er således ikke opfyldt.

Det aktuelle projekt har til formål at forbedre vandløbets fysiske forhold ved genslyngning samt udlægning af grove substrater i form af gydegrus, større skjulesten og dødt ved. De forbedrede og mere varierede fysiske forhold vurderes at bidrage til en øget diversitet af smådyr. Etablering af gydebanker og generelt øget fysisk variation i vandløbet forventes at bidrage til forbedrede gyde- og opvækstmuligheder for vandløbets fiskebestand, herunder især ørred. Etablering af et terrænnært og slynget vandløb forventes ligeledes at bidrage til forbedret økologisk tilstand for makrofyter, idet der genskabes en naturlig overgangszone mellem land og vand, som udgør levested for en række fugtigskrævende plantearter. Projektet vurderes at have mindre betydning for den økologiske tilstand for bundlevende alger, idet deres økologiske tilstand primært er påvirket af vandkemiske faktorer, herunder koncentrationen af fosfor og organisk stof samt vandets alkalinitet. Det aktuelle projekt vurderes under alle omstændigheder ikke at medføre negativ påvirkning af den økologiske tilstand for bundlevende alger, idet projektet ikke ændrer på de vandkemiske forhold i Århus Å.

Samlet set vurderes projektet i væsentlig grad at kunne bidrage til at indfri miljømålet om god økologisk tilstand i Århus Å.

Okker

Projektområdet er ikke udpeget som okkerpotentielt og omfatter derudover ikke dræning. På den baggrund vurderes projektet ikke at medføre risiko for øget okkerudvaskning.

Dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3

Århus Å er udpeget som beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3 (LBK nr 927 af 28/06/2024). Det aktuelle projekt medfører en tilstandsændring i Århus Å, idet der ændres på åens fysiske forhold.

Det aktuelle projekt vurderes at være af naturforbedrende karakter, idet projektet forbedrer åens fysiske forhold til gavn for flora og fauna. Derfor skal der meddeles afgørelse efter naturbeskyttelseslovens § 65 stk. 2 til at ændre tilstanden i Århus Å. Dispensationen vedr. Skanderborg Kommune meddeles på et senere tidspunkt og med følgende vilkår:

Projektet udføres som beskrevet ovenfor.

Projektet må ikke påvirke øvrig beskyttet natur.

Natura 2000

Projektet finder ikke sted i et Natura 2000-område, men Århus Å afvander til Natura 2000 område nr. 233: Brabrand Sø med omgivelser, der ligger ca. 7 km nord for projektområdet. Udpegningsgrundlag for Natura 2000 området omfatter naturtypen næringsrig sø samt en række terrestriske naturtyper.

Udpegningsgrundlaget omfatter desuden arterne odder, stor vandsalamander og damflagermus. Det aktuelle projekt vurderes ikke at påvirke udpegningsgrundlag for Natura 2000-området, hvilket vurderes ud fra afstanden dertil, samt at der ikke ændres på afstrømningen til Natura 2000- området.

Bilag IV arter

Der er ikke konkret kendskab til bilag IV-arter i projektområdet, men der er konstateret odder i mange dele af Århus Å-systemet. Projektet vurderes ikke at medføre negativ påvirkning af odders yngle- eller rastesteder. Projektet vurderes derimod at kunne bidrage til forbedrede fourageringsmuligheder for odderen, da projektet medfører forbedrede levevilkår for ørred, som er en del af odderens fødegrundlag. Der kan være fouragerende flagermus i området. Der vil ikke blive fældet træer som følge af det ansøgte. Etableringen vurderes ikke at påvirke ledelinjer for flagermus eller ændre området som potentielt fourageringssted. Projektet kan endog medvirke til forbedret tilstand for insektlivet i vandløbet.

Øvrig beskyttet natur

Projektområdet rummer en række øvrige områder beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3 i form af eng- og mosearealer samt et beskyttet vandhul (figur 3). Projektet er tilrettelagt, så det ikke medfører fysiske påvirkning af de beskyttede naturtyper. Projektet vurderes derudover ikke at medføre væsentligt ændrede afvandingsforhold i projektområdet, hvorved projektet samlet set ikke vurderes at medføre tilstandsændringer i de beskyttede naturtyper.

Figur 4. Oversigtskort over beskyttet natur i projektområdet, hvor eng er markeret med grønt, mose med rødt og vandhul med blåt.

Høringsliste

Følgende orienteres om høring af restaureringsprojektet:

Lodsejere

Danmarks Sportsfiskerforbund; oestjylland@sportsfiskerforbundet.dk

Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark; nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk

Danmarks Naturfredningsforening; DNSkanderborg-sager@dn.dk

Danmarks Fiskeriforening; mail@dkfisk.dk

Skanderborg Museum; info@skanderborgmuseum.dk

Friluftsrådet; soehoejlandet@frilufttraadet.dk

Dansk Ornitologisk Forening i Skanderborg Kommune; skanderborg@dof.dk

Dansk Ornitologisk Forening, København; natur@dof.dk

Med venlig hilsen

Tomas Jensen
Skanderborg Kommune
Miljømedarbejder

Thor Joensen
Århus Kommune
Sagsbehandler

Du kan læse mere om, hvordan vi behandler dine personoplysninger her: <https://www.skanderborg.dk/databeskyttelse>

Her kan du også læse om dine rettigheder som registreret hos os, og hvordan du kontakter vores databeskyttelsesrådgiver.